

Hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta – HE 90/2025 vp

1. Esityksen sisältö ja tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan muutettavan kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annettua lain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia. Lain voimaantulosäännöstä muutettaisiin siten, että vastaanottorahan perusosaa, käyttörahaa ja täydentävää vastaanottorahaa koskevien väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin 11.6.2026 asti. Nykyisellään lain voimassaolo päättyy 31.12.2025.

Pysyvät vastaanottorahaa ja käyttörahaa koskevat lakimuutokset on tarkoitus tehdä osana laajempaa vastaanottolain uudistusta, joka liittyy EU:n uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen täytäntöönpanoon. Uudistuksen valmistelu on viivästynyt, mistä johtuen väliaikaisen lain voimassaoloa on välttämätön jatkaa. Ilman muutosta vastaanottorahan määrä nousisi aiemmalle, vuoden 2024 alun tasolle.

2. Vastaanottoraha ja käyttöraha

Vastaanottorahaa myönnetään kansainvälistä suojelua hakevalle, tilapäistä suojelua saavalle ja ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa, ihmisarvoisen elämän kannalta välttämättömän toimeentulon turvaamiseksi ja itsenäisen selviytymisen edistämiseksi, jos henkilö on tuen tarpeessa eikä voi saada toimeentuloa ansiotyöllään, muista tuloistaan tai varoistaan, itseensä nähden elatusvelvollisen huolenpidolla tai muulla tavalla. Vastaanottorahan perusosa kattaa vaatenotot, vähäiset terveydenhuoltomenot, paikallisliikenteen ja puhelimen käytöstä aiheutuvat menot ja vastaavat muut henkilön ja perheen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot sekä ruokamenot silloin, kun vastaanottokeskus ei järjestä ateriapalvelua. Käyttörahaa myönnetään ilman huoltajaa maahan tulleille lapsille, jotka saavat täyden ylläpidon alaikäisille suunnatuissa vastaanottoyksiköissä. Käyttöraha on taskurahan luonteinen vara.

Vastaanottopalvelujen saajalle voidaan lisäksi myöntää täydentävää vastaanottorahaa henkilön tai hänen perheensä erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuviin, ihmisarvoisen

elämän kannalta välttämättömän toimeentulon turvaamiseksi ja itsenäisen selviytymisen edistämiseksi tarpeellisiksi harkittuihin menoihin.

3. Väliaikainen laki

Väliaikaisella lakimuutoksella (746/2011) pienennettiin vastaanottorahan ja käyttörahan kansaneläkeindeksillä tarkistettua määrää. Muutosta tehtäessä varmistettiin, ettei vastaanottorahan perusosan taso laske vastaanottorahaan kohdistuvan indeksijäädytyksen vaikutuksesta välttämättömänä toimeentulotukena myönnettävien laskennallisten ravintomenojen määrän alle.

Taulukko: Väliaikainen laki - vastaanottorahan perusosan määrä aikuisten ja perheiden vastaanottokeskuksissa

VASTAANOTTORAHA €/kk	Ei aterioita vastaanottopalveluna		Ateriat vastaanottopalveluna	
	Perusosan määrä 2023	Väliaikainen laki	Perusosan määrä 2023	Väliaikainen laki
Yksinasuva	348,50	300,00	102,15	88,00
Yhteistalous, muut yli 18-vuotiaat	294,42	254,00	84,12	72,00
Perheensä kanssa asuva 10–17-vuotias lapsi	222,32	210,00	66,10	60,00
Perheensä kanssa asuva alle 10-vuotias lapsi	222,32	191,00	66,10	57,00
Yksinhuoltaja	348,50	336,00	102,15	97,00

Ilman huoltajaa olevalle lapselle myönnettävän käyttörahan määrä pieneni alle 16-vuotiaalla 30 eurosta 26 euroon ja 16–17-vuotiaalla 54 eurosta 47 euroon.

Lisäksi täydentävää vastaanottorahaa koskevaa sääntelyä muutettiin perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 25/2024 vp) edellyttämällä tavalla. Valiokunta piti välttämättömänä selventää täydentävää vastaanottorahaa koskevaa sääntelyä siten, että laista käy yksiselitteisesti ilmi tuen myöntämisen ja myöntämisen edellytysten oikeusharkintaisuus ja se, että vastaanottolain 19 §:n 1 momentin säännös ihmisarvoisen elämän kannalta välttämättömän toimeentulon turvaamisesta ja itsenäisen selviytymisen edistämisestä koskee myös täydentävää vastaanottorahaa.

4. Vaikutukset

Kevään 2026 aikana väliaikaisen lain voimassaolon jatkamisella arvioidaan saavutettavan noin 1,6 miljoonan säästöt. Vastaanottorahan pienentämisellä arvioidaan saavutettavan yhteensä noin 17 miljoonan säästöt kevääseen 2026 mennessä.

Vastaanottorahan pienentynyt määrää on näkynyt täydentävän vastaanottorahan myöntämisessä. Maahanmuuttoviraston mukaan täydentävän vastaanottorahan kustannukset ovat kasvaneet noin 4,4 prosentilla. Täydentävällä vastaanottorahalla on tuettu erityisesti lapsiperheiden ja haavoittuvassa asemassa olevien vastaanottopalvelujen saajien

toimeentuloa. Esitys väliaikaisen lain voimassaolon jatkamisesta säilyttäisi täydentävää vastaanottorahaa koskevan sääntelyn perustuslakivaliokunnan lausunnossa edellytetyn mukaisena. Täydentävää vastaanottorahaa voitaisiin tarvittaessa käyttää edelleen turvaamaan vastaanottopalvelujen saajan ihmisarvoisen elämän kannalta välttämättömän toimeentulon turvaa.

5. Pysyvän sääntelyn valmistelu

Vastaanottolain muutosten, joilla saatetaan kansallisesti voimaan EU:n uudelleenlaadittu vastaanottodirektiivi, on tarkoitus tulla voimaan 12.6.2026. Samassa yhteydessä on tarkoitus säätää vastaanottorahan ja käyttörahan pysyvästä tasosta. Esitys on määrä laittaa lausunnoille syksyn 2025 aikana.